

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 7.7.2014 г.
COM(2014) 452 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

**Европейско споразумение относно определени аспекти на организацията на
работното време в сектора на вътрешния воден транспорт**

към

предложение за директива на Съвета

**за прилагане на Европейското споразумение, сключено от Европейския съюз за
речно корабоплаване (EBU), Европейската организация на речните превозвачи
(ESO) и Европейската федерация на работниците от транспорта (ETF), относно
определени аспекти на организацията на работното време в сектора на вътрешния
воден транспорт**

{SWD(2014) 226 final}

{SWD(2014) 227 final}

ПРИЛОЖЕНИЕ

Като има предвид, че:

1. С Директива 2003/88/ЕО относно някои аспекти на организацията на работното време се установяват общи минимални стандарти, които, с изключение на посочените в член 20, параграф 1 области (междудневна почивка, почивка в работно време, междуседмична почивка, продължителност на нощния труд), се отнасят и до организацията на работното време в сектора на вътрешния воден транспорт. Тъй като посочените разпоредби не отчитат в достатъчна степен особените условия на труд и живот в сектора на вътрешния воден транспорт, са необходими по-специфични правила в съответствие с член 14 от Директива 2003/88/ЕО.
2. Тези по-специфични правила следва да гарантират високо равнище на закрила на труда и опазване на здравето на работниците в сектора на вътрешния воден транспорт.
3. Вътрешният воден транспорт е вид транспорт с международен характер, за който са характерни предимно трансграничните дейности в европейската транспортна мрежа от вътрешни водни пътища. Поради това в сектора на европейския вътрешен воден транспорт следва да се работи за насърчаването на еднакви рамкови условия в секторния пазар на труда и предотвратяването на нелоялната конкуренция, основана на разликите в законоустановената организация на работното време.
4. С оглед на значението на транспортния сектор за икономическата конкурентоспособност, Европейският съюз си постави за цел да насърчава онези видове транспорт, които се отличават с по-ниска енергийна интензивност, с по-голяма екологосъобразност и по-висока безопасност¹. Като по-екологосъобразен вид транспорт с наличен свободен капацитет, вътрешният воден транспорт може да допринесе за облекчаването на европейския транспорт на стоки по шосе и по железопътни линии.
5. Организацията на труда варира в рамките на сектора. Броят на работниците и работното време на борда варират в зависимост от организацията на труда, предприятието, района на плаване, дължината на маршрута и големината на плаващото средство. От една страна, има плавателни съдове, които се експлоатират в режим на непрекъснато плаване, т.е. 24 часа, като екипажът работи на смени. От друга страна, предимно средните предприятия по правило експлоатират своите плавателни съдове по 14 часа на ден пет или шест дни седмично. В сектора на вътрешния воден транспорт работното време на работника на борда не съвпада с времето на експлоатацията на дадено плаващо средство.

¹ Вж. Съобщение на Комисията относно насърчаването на вътрешния воден транспорт „Naiades“, COM(2006) 6 окончателен от 17.1.2006 г.

6. Специфична особеност в сектора на вътрешния воден транспорт е обстоятелството, че на борда може да се намира не само работното място, но и подслонът или жилището на работещите на борда. Поради това е обичайно те да прекарват и почивките си на борда. Много от работниците в сектора на вътрешния воден транспорт, по-специално намиращите се на по-големи разстояния от родните си места, работят множество последователни дни на борда, за да си спестят времето за път и за да могат след това да прекарат повече дни у дома или на друго място по свой избор. Така например, при режим 1:1 работникът разполага с еднакъв брой почивни и работни дни. По тази причина броят на последователните работни дни на борда и броят на почивните дни може да е съответно по-голям, отколкото при трудово правоотношение на сушата.
7. Една голяма част от средното работно време в сектора на вътрешния воден транспорт обичайно е време, през което лицето е на разположение (например в резултат на дейности, които не могат да се планират, свързани с изчакване при шлюзове или при товарене и разтоварване на плаващото средство), като това време може да се падне и през нощта. Поради това установените максимални граници за дневното и седмичното работно време могат да бъдат и по-високи от определените в Директива 2003/88/ЕО.
8. Същевременно трябва да се признае, че работното натоварване в сектора на вътрешния воден транспорт се влияе от множество фактори, например от шум, вибрации, организация на работното време. Независимо от разпоредбите на Директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място², с цел закрила на работниците се предвиждат годишни проверки на здравословното състояние, за да бъдат взети предвид особените условия на труд в сектора на вътрешния воден транспорт.
9. Допълнителните изисквания, които са налице на борда по време на дежурствата през нощта, следва да се вземат предвид посредством ограничаването на максимално допустимата продължителност на нощния труд и посредством организацията на труда.
10. В сектора на вътрешния воден транспорт освен работници се трудят и самостоятелно заети лица³. Определянето на статута на самостоятелно заето лице се извършва въз основа на съответното национално право.
11. Условията на труд и живот на борда на плавателни съдове за превоз на пътници се различават от тези, характерни за другите форми на вътрешния воден транспорт, и поради това дават основание за наличието на специални разпоредби. Различното социално обкръжение, различните стопански дейности и сезонният характер в тази част от сектора на европейския вътрешен воден

² ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1.

³ Вж. Съобщение на Комисията COM(2010) 373 окончателен от 13.7.2010 г., „За свободното движение на работници: права и основни аспекти на развитието“, точка 1.1.

транспорт намират отражение в различаваща се организация на труда.

На основание Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 154 и член 155, параграф 2 от него, подписалите страни отправят съвместно искането сключеното на равнището на Съюза споразумение да бъде приложено посредством решение на Съвета по предложение на Комисията. Подписалите страни се споразумяха за следното:

Параграф 1

Обхват

1. Настоящото споразумение се отнася до мобилни работници, които са наети на работа като членове на екипажа или изпълняващи друга функция (обслужващ персонал) на борда на плаващо средство, експлоатирано в сектора на търговския вътрешен воден транспорт на територията на държава членка.
2. По смисъла на настоящото споразумение операторите в сектора на вътрешния воден транспорт не се считат за работници, дори ако те същевременно имат статута на работници в собственото си предприятие.
3. Настоящото споразумение не засяга националните или международните разпоредби относно безопасността на корабоплаването, приложими по отношение на мобилните работници и посочените в параграф 1, точка 2 лица.
4. Доколкото между настоящото споразумение и национални или международни разпоредби относно безопасността на корабоплаването съществуват различия по отношение на мобилните работници във връзка с почивките, предимство имат разпоредбите, които предлагат по-висока степен на защита на здравето и безопасността на работниците.
5. Мобилни работници, работещи на борда на плаващо средство, експлоатирано на територията на държава членка извън сектора на търговския вътрешен воден транспорт, и чиито условия на труд се уреждат от организации на работодателите и работниците под формата на колективни трудови договори или тарифни договори, могат да бъдат включени в обхвата на споразумението със съгласието и одобрението на тези организации на работодателите и работниците, доколкото разпоредбите на настоящото споразумение са по-благоприятни за работниците.

Параграф 2

Определения

За целите на настоящото споразумение се прилагат следните определения:

- а) „плаващо средство“ е плавателен съд или плаващо съоръжение;
- б) „пътнически плавателен съд“ е плавателен съд за дневно пътуване или плавателен съд с кабина, построен и екипиран да превозва повече от 12 пътници;
- в) „работно време“ е времето, през което по нареждане на работодателя или негов представител работникът полага труд на, по и за плаващото средство,

разпределен е на работа или трябва да е на разположение за работа (време, през което лицето е на разположение);

- г) „почивка“ е времето извън работното време; това понятие обхваща периоди на почивка на борда на движещи се плаващи средства, на неподвижни плаващи средства и на сушата; то не обхваща кратките почивки (до 15 минути);
- д) „почивен ден“ е непрекъснат 24-часов период на почивка, през който работникът се намира на свободно избрано от него място;
- е) „оператор в сектора на вътрешния воден транспорт“ е всяко лице, което самостоятелно и за собствена сметка експлоатира с търговска цел плаващи средства в сектора на вътрешния воден транспорт;
- ж) „графикът на работното време“ съдържа план на работните и почивните дни, който се оповестява предварително от работодателя на работника;
- з) „нощ“ е времето между 23.00 ч. и 06.00 ч.;
- и) „работник, който полага нощен труд“ е:
 - аа) от една страна, всеки работник, който обичайно работи през нощта най-малко в продължение на три часа от ежедневното си работно време;
 - бб) от друга страна, всеки работник, който има вероятност да работи през нощта известна част от годишното си работно време, като тя се определя от съответната държава членка:
 - ааа) в националното законодателство, след консултации със социалните партньори; или
 - ббб) в колективни договори или споразумения, сключени между социалните партньори на национално или регионално равнище;
- й) „работник на смени“ е всеки работник, който е вписан в график за работа на смени;
- к) „обслужващ персонал“ е персоналът по смисъла на член 1.01, дефиниция 103 от приложение II към Директива 2006/87/ЕО⁴;
- л) „мобилен работник“ е всеки работник, нает на работа като член на пътуващия персонал в предприятие, което превозва пътници или стоки по вътрешни водни пътища; позоваванията на понятието „работник“ в настоящото споразумение се тълкуват съответно;

⁴

Директива 2006/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за установяване на техническите изисквания за плавателни съдове по вътрешни водни пътища и за отмяна на Директива 82/714/ЕИО на Съвета (ОВ L 389, 30.12.2006 г., стр. 1—260).

- м) „сезон“ е период от най-много 9 последователни месеца в рамките на 12 месеца, през който дейностите са обвързани с определени периоди от годината в резултат на въздействието на външни фактори, като например атмосферни условия или туристическо търсене.

Параграф 3

Работно време и референтен период

1. Без да се накърняват разпоредбите на параграф 4, определянето на работното време по правило се основава на осемчасов работен ден.
2. Работното време може да бъде удължавано в съответствие с параграф 4, когато в рамките на 12 месеца (референтен период) то не превишава средно 48 часа седмично.
3. Максималното работно време през референтния период е 2 304 часа (база за изчислението: 52 седмици минус минимум 4-седмичен отпуск x 48 часа). Предоставеният годишен платен отпуск, както и отпуските по болест не се вземат предвид или не оказват въздействие при изчисляването на средната продължителност. Правото на почивка, което произтича от официалните празници, се приспада допълнително.
4. Изчисляването на максималната продължителност на работното време за трудови правоотношения, чиято продължителност е по-кратка от референтния период, се извършва *pro rata*.

Параграф 4

Дневно и седмично работно време

1. Работното време не превишава:
 - а) 14 часа за всеки период от 24 часа; както и
 - б) 84 часа за всеки период от 7 дни.
2. Когато съгласно графика на работното време са налице повече работни, отколкото почивни дни, средното седмично работно време в рамките на четири месеца не може да превишава 72 часа.

Параграф 5

Работни и почивни дни

1. Непрекъсната работа е възможна в продължение на не повече от 31 последователни дни.
2. Когато съгласно графика на работното време броят на работните дни е най-много равен на броя на почивните, непосредствено след последователните работни дни се предоставя същият брой последователни почивни дни. Изключения относно броя на последователните почивни дни, които се предоставят непосредствено след последователните работни дни, се разрешават, при условие че:
 - а) максималният брой от 31 последователни работни дни не се превишава, и
 - б) минималният брой последователни почивни дни, посочен в точка 3, букви а), б) или в), се предоставя непосредствено след последователните работни дни, и
 - в) удълженият или разменен период от работни дни е уравнен в рамките на референтния период.
3. Когато съгласно графика на работното време са налице повече работни, отколкото почивни дни, минималният брой на последователните почивни дни, които следват непосредствено работните дни, се определя, както следва:
 - а) от 1-вия до 10-тия последователен работен ден: по 0,2 почивни дни за всеки последователен работен ден (например: 10 последователни работни дни = 2 почивни дни),
 - б) от 11-тия до 20-тия последователен работен ден: по 0,3 почивни дни за всеки последователен работен ден (например: 20 последователни работни дни = 5 почивни дни),
 - в) от 21-вия до 31-вия последователен работен ден: по 0,4 почивни дни за всеки последователен работен ден (например: 31 последователни работни дни = 9,4 почивни дни),

При това изчисление на минималния брой последователни почивни дни частите от почивни дни се сумират и се ползват само като цели дни.

Параграф 6

Сезонна работа на борда на пътнически плавателни съдове

Без да се засягат разпоредбите на параграфи 4 и 5 от настоящото споразумение, по отношение на всички работници, които извършват сезонна работа на борда на

пътнически плавателен съд, могат да се прилагат следните разпоредби:

1. Работното време не може да превишава:
 - а) 12 часа за всеки период от 24 часа; както и
 - б) 72 часа за всеки период от 7 дни.
2. За всеки работен ден на работника се полагат по 0,2 почивни дни. През всеки период от 31 дни трябва действително да бъдат предоставени най-малко два почивни дни. Останалите почивни дни се предоставят по споразумение.
3. Като се вземат предвид предходната алинея и параграф 3, алинея 4, ползването на почивните дни и спазването на средното работно време от 48 часа съгласно параграф 3 се извършва в съответствие с колективните трудови договори или споразумения между социалните партньори, а при липса на такива споразумения — в съответствие с разпоредбите на националното законодателство.

Параграф 7

Почивки

На работниците се предоставят редовни и достатъчно дълги и непрекъснати почивки, чиято продължителност се определя в единици от време, така че да се гарантира, че те няма да наранят себе си, своите колеги или други лица поради преумора или нередовен режим на работа, както и че няма да получат здравни увреждания в краткосрочен или дългосрочен план.

Почивката не може да е по-кратка от:

- а) 10 часа за всеки период от 24 часа, като от тях най-малко 6 часа са без прекъсване, и
- б) 84 часа за всеки период от 7 дни.

Параграф 8

Почивка в работно време

В случай че дневното работно време превишава шест часа, на работника се предоставя почивка, като подробностите, в т. ч. нейната продължителност и условията, при които тя се предоставя, се установяват в колективните трудови договори или споразумения между социалните партньори, а при липсата на такива — в разпоредбите на националното законодателство.

Параграф 9

Максимална продължителност на работното време през нощта

Въз основа на определената на седем часа продължителност на нощта максималната продължителност на седмичното работно време през нощта е 42 часа в рамките на всеки седемдневен период.

Параграф 10

Годишен отпуск

1. Всеки работник има право на платен годишен отпуск от най-малко четири седмици, а ако продължителността на трудовото правоотношение е по-малка от една година — на съответен дял съгласно условията за придобиването на право и предоставянето на такъв отпуск, предвидени в националното законодателство и/или практика.
2. Минималният период за платен годишен отпуск не може да се замества с финансово обезщетение, освен при прекратяване на трудовото правоотношение.

Параграф 11

Закрила на непълнолетните

1. По отношение на ненавършилите 18 години работници се прилагат разпоредбите на Директива 94/33/ЕО за закрила на младите хора на работното място⁵.
2. По изключение държавите членки могат посредством законова или нормативна разпоредба да разрешат навършили 16 години непълнолетни лица, които съгласно националното право не подлежат на по-нататъшно задължително редовно образование, да работят през времето, в рамките на което нощният труд е забранен съгласно Директива 94/33/ЕО, ако това е необходимо за постигане на целта на обучението в рамките на официално признат образователен курс и при условие че им се предоставя подходяща почивка като компенсация и не се поставят под въпрос целите на член 1 от Директива 94/33/ЕО.

⁵ ОВ L 216, 20.8.1994 г., стр. 12.

Параграф 12

Проверки

1. Работното време или почивките на всеки работник се вписват, за да може да се следи спазването на разпоредбите на параграфи 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 и 13.
2. Вписванията се съхраняват на борда най-малко до края на референтния период.
3. Вписванията се проверяват и утвърждават съвместно от работодателя или негов представител и работника през подходящи интервали от време (най-късно в края на следващия месец).
4. Задължително се посочват най-малко следните данни:
 - а) наименование на плавателния съд,
 - б) име на работника,
 - в) име на компетентния капитан,
 - г) дата,
 - д) работен или почивен ден,
 - е) начало и край на всекидневното работно време или периодите на почивка.
5. На работника се предоставя копие от отнасящите се до него утвърдени вписвания. Той е длъжен да носи копията в себе си в продължение на една година.

Параграф 13

Аварийни ситуации

1. Капитанът или негов представител имат право да изискват от работника да работи толкова дълго, колкото е необходимо за осигуряване на непосредствената безопасност на плаващото средство, на лицата на борда или на товара, или за да се окаже помощ на други плавателни съдове или на лица в бедствено положение.
2. Съгласно алинея 1 капитанът или негов представител могат да изискват работникът да работи толкова дълго, колкото е необходимо, докато бъде възстановено нормалното състояние.
3. Възможно най-бързо, след като бъде възстановено нормалното състояние, капитанът или негов представител осигуряват ползването на достатъчна почивка от всеки работник, който е работил по време на предвидени за почивка периоди.

Параграф 14

Оценка на здравословното състояние

1. Всички работници имат право на безплатна годишна оценка на здравословното състояние. При тази оценка на здравословното състояние се обръща специално внимание на симптоми или състояния, които биха могли да се дължат на работата на борда при минимални междудневни почивки и/или минимален брой почивни дни в съответствие с параграфи 5 и 6.
2. Работниците, които полагат нощен труд и имат здравословни проблеми, за които е признато, че са свързани с полагането на нощен труд, по възможност се прехвърлят на подходяща за тях дневна работа.
3. По отношение на безплатната оценка на здравословното състояние важи задължението за пазене на лекарска тайна.
4. Безплатната оценка на здравословното състояние може да се извършва в рамките на националната система на здравеопазване.

Параграф 15

Безопасност и опазване на здравето

1. На работниците, които полагат нощен труд, и на работниците на смени се предоставя подходяща за естеството на тяхната работа закрила по отношение на безопасността и здравето.
2. Съответните услуги или средства за защита и профилактика във връзка с безопасността и здравето на работниците, които полагат нощен труд, и на работниците на смени съответстват на предоставяните на другите работници и са на разположение по всяко време.

Параграф 16

Режим на работа

Работодател, който възнамерява да организира работата по определена схема, спазва общия принцип за адаптиране на работата към работника, по-специално с оглед облекчаване на монотонния труд и работата с наложен ритъм, в съответствие с вида дейност, както и с изискванията за безопасност и опазване на здравето, особено по отношение на почивките в работно време.

Параграф 17

Заклучителни разпоредби

1. По-благоприятни разпоредби

Настоящото споразумение не засяга правото на държавите членки:

а) да запазват в сила или да въвеждат законови или нормативни разпоредби, или

б) да улесняват или разрешават прилагането на колективни трудови договори или споразумения между социалните партньори,

които са по-благоприятни по отношение на безопасността и опазването на здравето на работниците.

2. Клауза за запазване на равнището на защита

Прилагането на настоящото споразумение в никакъв случай не може да бъде валидно основание за намаляване на общото равнище на защита на попадащите в неговия обхват работници.

3. Последващи мерки след приемане на споразумението

Социалните партньори подлагат на наблюдение въвеждането и прилагането на настоящото споразумение в рамките на Комитета за секторен диалог в сектора на вътрешния воден транспорт, по-специално с оглед на познанията в областта на трудовата медицина.

4. Преразглеждане

Две години след изтичане на определения в решението на Съвета за прилагане на настоящото споразумение срок за влизане в сила социалните партньори подлагат горепосочените разпоредби на преразглеждане.

Съставено в Брюксел на 15 февруари 2012 година.

Европейски съюз за речно корабоплаване (EBU) Европейска федерация на работниците от транспорта (ETF)
Европейска организация на речните превозвачи (ESO)